

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปฏิบัติการยาเสพติด
เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของนักเรียน ครู และผู้ประกอบการตามสภาพที่เป็นจริง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ครู และผู้ประกอบการจากภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
และกรุงเทพมหานคร กลุ่มละ 120 คนต่อภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 3000 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างกระทำโดยวิธีการเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage
Sampling) (Kerlinger 1973 : 129) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบ่งภูมิภาคของประเทศออกเป็น 5 ส่วนคือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร
2. การเลือกจังหวัดที่เป็นตัวแทนของภาค ผู้วิจัยแบ่งพื้นที่ภาคเหนือ ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือออกเป็น 2 ส่วน คือกลุ่มจังหวัดตอนบนและกลุ่มจังหวัดตอนล่าง โดยใช้
เกณฑ์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ส่วนภาคกลางแบ่งออกเป็นกลุ่มจังหวัดติดอ่าวไทย
และกลุ่มจังหวัดไกลทะเลตามสภาพภูมิศาสตร์ เนื่องจากจังหวัดในภาคกลางอยู่กระจายกันมาก โดย
จังหวัดตอนล่างมีมากกว่าจังหวัดตอนบน และชีวิตความเป็นอยู่ของคนภาคกลางแตกต่างกันโดย
สิ้นเชิง ระหว่างคนที่อยู่ในจังหวัดติดอ่าวไทย และกลุ่มจังหวัดไกลทะเล จากนั้นให้ผู้จบการศึกษา
ระดับปริญญาตรีที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกลุ่มจังหวัดนั้น ๆ คัดเลือกจังหวัดที่คิดว่าเป็นตัวแทนด้านชีวิต
ความเป็นอยู่และความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในกลุ่มจังหวัดนั้น ๆ มากที่สุด 1 จังหวัด และได้
จังหวัดที่เป็นตัวแทนของภูมิภาคต่าง ๆ ภูมิภาคละ 2 จังหวัดดังนี้

ภาคเหนือ จังหวัดที่เป็นตัวแทนตอนบนคือ เชียงใหม่ ตอนล่างคือ พิษณุโลก จากจำนวนผู้เลือก 40 คน

ภาคใต้ จังหวัดที่เป็นตัวแทนตอนบนคือ นครศรีธรรมราช ตอนล่างคือ สงขลา จากจำนวนผู้เลือก 24 คน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดที่เป็นตัวแทนตอนบนคือ ขอนแก่น ตอนล่างคือ อุบลราชธานี จากจำนวนผู้เลือก 23 คน

ภาคกลาง จังหวัดที่เป็นตัวแทนติดต่อวไทยคือ ชลบุรี ไกลทะเลคือ พระนครศรีอยุธยา จากจำนวนผู้เลือก 36 คน

3. การเลือกอำเภอที่เป็นตัวแทนของแต่ละจังหวัดที่เป็นตัวแทนของภูมิภาค เลือกจังหวัดละ 2 อำเภอโดยมีเกณฑ์การเลือกคือ

1. เลือกอำเภอเมือง 1 อำเภอ
2. เลือกอำเภอรอบนอกอีก 1-2 อำเภอ ซึ่งมีลักษณะเป็นตัวแทนของสภาพชนบทของจังหวัดนั้น ๆ และเป็นอำเภอที่มีโรงเรียนมัธยมศึกษา ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 การเลือกนี้กระทำโดยสอบถามผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น ๆ

4. การเลือกโรงเรียนมีเกณฑ์ดังนี้

1. ในอำเภอเมืองเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดย่อย โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดหญิง และโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติอีกจำนวน 1-2 โรงเรียน

2. ในอำเภอชนบทเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ 1-2 โรงเรียน และเลือกโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งตั้งอยู่ใกล้เคียงโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นตัวแทนอีก 1-2 โรงเรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

5. เลือกกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร

1. การแบ่งเขต ผู้วิจัยแบ่งเขตการปกครองทั้ง 24 เขตในกรุงเทพมหานคร ออกเป็นเขตใจกลางมหานครและเขตชานมหานคร โดยใช้เกณฑ์คือเขตชานมหานคร เป็นเขตที่มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่น และประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกสิกรรม เขตที่นอกเหนือจาก

กลุ่มปดนี้ถือเป็นเขตใจกลางมหานครทั้งสิ้น ได้เป็นเขตใจกลางมหานคร 15 เขต และเขต
ชานมหานคร 9 เขต

2. การเลือกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มี 2 วิธีคือ

2.1 เขตชานมหานคร เลือกเขตที่เป็นตัวแทนตามสัดส่วนทั้ง 4 เพื่อให้เขต
ที่ได้กระจายกันตามสภาพภูมิศาสตร์ ใกล้เคียง 1 เขต รวมเป็น 4 เขต ต่อจากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย
(Simple Random Sampling) สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนประถมศึกษาขึ้นมา
ประเภทละ 1 โรงเรียนต่อเขต (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

2.2 เขตใจกลางมหานคร ใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายจากรายชื่อโรงเรียน
มัธยมศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมดที่อยู่ในเขตใจกลางมหานคร ได้โรงเรียนที่เป็น
ตัวแทนโรงเรียนมัธยมศึกษา 4 โรงเรียน และโรงเรียนประถมศึกษา 4 โรงเรียนสำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษาที่สุ่มได้พบว่า เป็นโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น ซึ่งนักเรียน
ส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างต่ำเกือบทุกโรงเรียน ทำให้เป็นตัวแทนของ
ประชากรในเขตใจกลางมหานครได้ไม่ทันัก เนื่องจากสภาพที่เป็นจริงประชากรในเขตใ
กลางมหานครมีทั้งเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมระดับกลาง และสูง ผู้วิจัยจึงตัดโรงเรียน
ที่มีลักษณะเหมือนกันออก 2 โรงเรียน และเลือกโรงเรียนอื่นที่มีนักเรียนซึ่งมีครอบครัวมีฐานะ
เศรษฐกิจระดับกลางและสูงมาแทน (ดูจากภาคผนวก ข)

6. การเลือกนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

- นักเรียน ผู้วิจัยถือเอานักเรียนที่ทางโรงเรียนอนุญาตให้สอบถามเป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง โดยมีเกณฑ์ให้กับทางโรงเรียนว่า เป็นห้องที่มีนักเรียนครบจำนวนที่ต้องการศึกษาหรือ
เกินกว่าจำนวนเล็กน้อย และเป็นห้องที่ได้แบ่งตามระดับผลการเรียน

- ครู ผู้วิจัยมอบให้ผู้บริหารทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นผู้เลือก
โดยขอร้องให้มีเพศชายและเพศหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน และเป็นกลุ่มครูที่มีวุฒิการศึกษา และ
ระดับอายุต่าง ๆ กันไป

- ผู้ปกครอง ได้มาจากการที่ทางโรงเรียนติดต่อนัดหมายกับทางผู้ปกครองมา
ประชุมที่โรงเรียนเพื่อตอบมาตรการวัดนี้ ส่วนในบางโรงเรียนที่ได้มีการเชิญผู้ปกครองมา ผู้วิจัยใช้
วิธีเลือกนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนำมาตรวัดไปให้ผู้ปกครองทำที่บ้านตามจำนวนที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1.1 แบบสอบถามเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรต้น ประกอบด้วยข้อความถาม

10 ข้อเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบ เช่น เพศ อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา เชื้อชาติ คำสแลง อาชีพหลักของครอบครัว เป็นต้น

1.2 มาตรการวัดปฏิภนจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง

2. วิธีการในการสร้างมาตรการวัดปฏิภนจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง

2.1 การสร้างข้อความบ่งชี้ถึงพฤติกรรมทางการเมือง ในการสร้างมาตรการวัด

ปฏิภนจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองนั้น ขึ้นกับผู้วิจัยได้เข้าร่วมสัมมนากับคณะวิจัย ภาควิชาจิตวิทยา ซึ่งประกอบด้วย ค่ำลตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชชาวุธ รองค่ำลตราจารย์ ดร.พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญค้ำ ผู้ช่วยค่ำลตราจารย์ ดร.ธีระพร อูวรรณโณ และนิสิตระดับปริญญาโท ชั้นปีที่ 2 ล่ำขำวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว ภาควิชาจิตวิทยาอีก 13 คน ในช่วงโมงเรียนวิชาสัมมนาจิตวิทยาในหัวข้อพฤติกรรมจริยธรรม เป็นประจำทุกสัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง ตลอดภาคต้นของปีการศึกษา 2524 และในการสัมมนาครั้งนี้ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่าง ๆ มาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมด้วย (รายชื่อแสดงไว้ในภาคผนวก ค) จากการสัมมนาที่ประชุมได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักสูตรประถมศึกษาแห่งขำติ พุทธศักราช 2524 งานวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาแห่งขำติ และโครงการวิจัยการศึกษาจริยธรรมไทยของกรมวิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น ทำให้คณะวิจัย ได้พฤติกรรมทางการเมืองลักษณะต่าง ๆ ล่ำนวน 18 การกระทำ ซึ่งสามารถจัดเป็นหมวดจริยธรรม 5 หมวดซึ่งได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเมตตากรุณา การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและอื่น ๆ และได้นำพฤติกรรมทางการเมืองทั้ง 18 การกระทำนี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 8 ท่าน (ดูรายชื่อในภาคผนวก ค) พิจารณาและให้ความเห็นชอบ จากนั้นคณะวิจัย ได้แจกแจงแต่ละพฤติกรรมทางการเมืองให้เป็นการกระทำที่เข้าใจได้ง่าย สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน โดยให้มีความคิดรวบยอด (Concept) เดิมเพื่อนำไปใช้ในมาตรวัด 2 ฉบับที่วัดเนื้อหาพฤติกรรมทางการเมืองได้มากขึ้น รายละเอียดการกระทำที่ได้ทั้งหมดปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวัดหมวดจริยธรรมของพฤติกรรมทางการเมือง และรายการกระทำที่บ่งชี้ถึงลักษณะพฤติกรรม

จริยธรรม	พฤติกรรมทางการเมือง	การกระทำ
ความซื่อสัตย์	1. การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด	1.1 การปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด 1.2 การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด
	2. การใช้ตำแหน่งหน้าที่หาผลประโยชน์	2.1 การใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ข่มขู่ผู้อื่นเพื่อให้ตนได้รับผลประโยชน์ 2.2 การแสวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง
	3. การให้สินบน	3.1 การให้ทรัพย์สินแก่ผู้อื่นเพื่อให้เขาทำผิดระเบียบในหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้แกตนเอง 3.2 การให้ทรัพย์สินแก่ผู้อื่นเพื่อให้เขาเพิกเฉยต่อหน้าที่ และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง
	4. การรับสินบน	4.1 การรับทรัพย์สินจากผู้อื่นเพื่อกระทำการที่ผิดระเบียบ 4.2 การรับทรัพย์สินจากผู้อื่นเพื่ออำนวยความสะดวกในงานตามหน้าที่ของตน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จริยธรรม	พฤติกรรมทางการเมือง	การกระทำ
	5. การทุจริตในการเลือกตั้ง	5.1 การให้ผู้อื่นลงคะแนนเสียง เลือกตั้งแทนตนเอง 5.2 การใช้บัตรปลอมลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
	6. การแจ้งความเท็จ	6.1 การแจ้งความกล่าวหาผู้อื่นโดยไม่มีมูลความจริง 6.2 การแจ้งความเท็จเพื่อประโยชน์ของตนเอง
	7. การปิดบังผู้กระทำผิดกฎหมาย	7.1 การรับผู้กระทำผิดกฎหมายให้อยู่อาศัยในบ้านของตน 7.2 การไม่ยอมชี้ตัวผู้กระทำผิดกฎหมายให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองทราบ
ความยุติธรรม	8. การให้และการใช้อภิสิทธิ์	8.1 การช่วยเหลือพรรคพวกของตนเองให้มีสิทธิเหนือผู้อื่น 8.2 การใช้อภิสิทธิ์ในการฝากเด็กเข้าโรงเรียน โดยไม่ต้องสอบคัดเลือก
	9. อคติในการปฏิบัติต่อบุคคลต่างๆ	9.1 การปฏิบัติต่อประชาชนบางคนดีกว่าคนอื่น เพราะรักใคร่ชอบพอกัน 9.2 การปฏิบัติต่อประชาชนบางคนดีกว่าคนอื่น เพราะกลัวว่าตนจะได้รับภัย

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จริยธรรม	พฤติกรรมทางการเมือง	การกระทำ
ความเมตตา กรุณา	10. การสวดวิสาขบูชาแก่ผู้ด้อยโอกาส	10.1 การให้การส่งเคราะห์แก่ผู้ประสบภัยพิบัติ 10.2 การสวดที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อยและมีฐานะยากจน
	11. การปกครองด้วยความ รุนแรง	11.1 การตัดสินลงโทษลูกน้องด้วยความรุนแรง 11.2 การแก้ปัญหาความวุ่นวายโดยใช้อำนาจเด็ดขาด
	12. การลดหย่อนและการให้อภัยโทษ	12.1 การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้สำนึกผิด 12.2 การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้กระทำผิดโดยประมาท
การเห็นแก่ ประโยชน์ ส่วนรวม	13. การสละสิทธิ์เสรีภาพส่วนตัวบุคคล	13.1 การสละสิทธิ์บางอย่างของตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม 13.2 การยอมตามผู้อื่นเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
	14. การสละเพื่อส่วนรวม	14.1 การสละความสูญเสียส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของชาติบ้านเมือง 14.2 การยอมเสียสละเลือดเนื้อของตนเพื่อปกป้องชาติบ้านเมือง
	15. การเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่บ้านเมือง	15.1 การบอกแหล่งของผู้กระทำผิดกฎหมายให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองทราบ 15.2 การรายงานเหตุการณ์ที่ผิดปกติกติให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองทราบ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จริยธรรม	พฤติกรรมทางการเมือง	การกระทำ
	16. การยอมรับปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง	16.1 การยอมรับปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง แม้ตนจะเห็นว่ากฎหมายนั้นไม่เป็นธรรม 16.2 การไม่ฝ่าฝืนกฎหมายแม้ตนจะเห็นว่า กฎหมายนั้นไม่เป็นธรรม
อื่น ๆ	17. การต่อต้าน	17.1 การชุมนุมต่อต้านกฎหมายที่คิดว่าจะไม่ชอบธรรม 17.2 การเพิกเฉยต่อคำสั่งที่ตนเห็นว่าจะไม่ชอบธรรม
	18. การมีส่วนร่วมทางการเมือง	18.1 การติดตามการทำงานของตัวแทนราษฎร 18.2 การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของ ตนให้ผู้อื่นทราบ

หลังจากนั้นนำข้อความเกี่ยวกับการกระทำต่าง ๆ แยกออกเป็น 2 ชุด โดยชุดที่ 1 ประกอบด้วยการกระทำในข้อ 1 ทั้งหมด ชุดที่ 2 ประกอบด้วยการกระทำในชุดที่ 2 ทั้งหมด เพื่อนำไปสร้างมาตรวัดปฏิกิริยาจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองทั้ง 2 ฉบับ นั่นคือมาตรวัดฉบับที่ 1 ประกอบด้วยการกระทำในชุดที่ 1 และมาตรวัดฉบับที่ 2 ประกอบด้วยการกระทำในชุดที่ 2

2.2 การพัฒนามาตรวัดปฏิกิริยาจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง เริ่มโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อวรรณโณ และคณะผู้วิจัย (ธีระพร อวรรณโณ 2525 : 4-12) ที่สนใจในเรื่องปฏิกิริยาจริยธรรม ได้ร่วมกันสร้างมาตรวัดปฏิกิริยาจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง โดยในการสร้างมาตรวัดนี้อาศัยแนวการสร้างมาตรค่าแยกความหมาย (Semantic Differential) ของออสกูดและคณะ (Osgood, Suci & Tannerbaum 1975 : 18-75) และแนวการสร้างมาตรค่าแยกพฤติกรรม (Behavioral Differential Scale) ของทริแอนดิส (Triandis 1971 : 51-54) ขั้นตอนในการสร้างมาตรวัดมีดังนี้

ขั้นแรก รวบรวมคำและวลีซึ่งแสดงปฏิกิริยาจรรยาบรรณจากแหล่งต่าง ๆ อันได้แก่ การสัมภาษณ์ของนิสิตระดับปริญญาโทดังกล่าวข้างต้น คำหรือวลีที่ใช้ในมาตราแจกพฤติกรรม และคำหรือวลีที่ใช้ในมาตร วัดทัศนคติต่าง ๆ

ขั้นที่สอง สัดคำและวลีที่รวบรวมได้เข้าเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือปฏิกิริยาทางบวก และปฏิกิริยาทางลบ นอกจากนี้สัดคำและวลีที่มีความหมายคล้ายคลึงกันไว้ด้วยกัน ดังปรากฏในตาราง มีคำและวลีส่วนหนึ่งถูกตัดทิ้งไปในขั้นนี้ด้วย เพราะมีความหมายที่กำกวม ไม่อาจระบุได้ว่าเป็นปฏิกิริยาทางบวกหรือทางลบคือคำว่า "ประหลาดใจ" และ "เอาความจริงไปบอกให้คนอื่นรู้" นอกจากนี้ยังมีคำที่มีความหมายทางลบชัดเจน แต่การรู้สึกหรือการแสดงออกอาจมีนัยที่ไม่ดีต่อผู้แสดงคือคำว่า อิจฉา (ริษยา) และนิทา ส่วนคำว่า ตักเตือน (ห้ามปราม) แม้จะเป็นการกระทำที่แสดงปฏิกิริยาที่ไม่ยอมรับการกระทำ แต่ก็มักแฝงด้วยเจตนาดีของผู้แสดง คำกลุ่มสุดท้ายที่ถูกตัดทิ้ง เพราะอาจเข้าใจยากสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) คือคำว่า วิจารณีย์ ละเทือนใจ และส่มเพย (เวทนา)

รายการคำปฏิกิริยาที่จะใช้ในการสร้างมาตรวัดปฏิกิริยาครั้งที่ 1

ปฏิกิริยาจรรยาบรรณทางบวก	ปฏิกิริยาจรรยาบรรณทางลบ
ดีใจ ใจกว้างใจ ภูมิใจ เห็นด้วย (ล้นบ้น) เห็นใจ (ล่งลาร) พอใจ (ชอบรัก, ชื่นใจ, สบายใจ, ประทับใจ, ปิติ, ตื้นตันใจ, ซาบซึ้ง, ปลื้มใจ) ยกย่องชมเชย คบหาเป็นมิตร ให้กำลังใจ ให้อภัย อยากร่วมเป็นมิตรด้วย ชื่นชมยินดี (นิยม, อยากร่วมอย่าง)	โกรธ (เจ็บใจ, เคียดแค้น) หวาดกลัว ดูหมิ่น เหยียดหยาม ไร้คารม (เบื่อหน่าย) รังเกียจ (ขยะแยะ) ล่าบแย่ง (ด่า) เกสียดชัง เค้ร่า ลลดใจ (हतु) เสียใจ ต่าหนี (ดีเตียน, ประหลาม) คัดค้าน (โต้แย้ง) ลงโทษ พ้องร้อง เยาะเย้ย (เย้ยหยัน) ไม่เห็นด้วย หลีกเสี่ยงจากบุคคลนี้ เลิกคบหา เป็นมิตร

ชั้นที่สาม คณะผู้วิจัยสุ่มเอาการกระทำด้านละ 2 ข้อจากการกระทำ 5 ด้านคือ การกระทำต่อสิ่งแวดล้อม การกระทำด้านการเมือง การกระทำด้านเศรษฐกิจ การกระทำด้านสังคม และการกระทำต่อตนเอง แล้วนำการกระทำ 10 การกระทำนี้ไปประกอบมาตรฐานวัดปฏิกริยาที่มีค่าหรือวลีปฏิกริยาจำนวน 29 ปฏิกริยาจากตารางที่ 2 โดยกำหนดให้ผู้ตอบเลือกคู่คู่แสดงปฏิกริยา 1 ค่าจากจำนวน 7 ค่าของแต่ละปฏิกริยา ดังตัวอย่างมาตรฐานวัดปรากฏต่อไปนี้

การกระทำ : การปฏิบัติตนตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด							ข้าพเจ้า.....		
จะ	7	6	5	4	3	2	1	จะไม่	ตั้งใจกับผู้ที่กระทำเช่นนั้น
จะ	7	6	5	4	3	2	1	จะไม่	โกรธผู้ที่กระทำเช่นนั้น
จะ	7	6	5	4	3	2	1	จะไม่	ยกย่องชมเชยผู้ที่กระทำเช่นนั้น
จะ	7	6	5	4	3	2	1	จะไม่	หวาดกลัวผู้ที่กระทำเช่นนั้น

ชั้นที่สี่ นำมาตรฐานวัดไปให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 47 คนตอบ การใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะต้องการทดสอบความเข้าใจปฏิกริยาแต่ละตัวไปด้วย เนื่องจากเป็นนักเรียนที่มีอายุน้อยที่สุดในบรรดากลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อีกประการหนึ่งผู้วิจัยตั้งเป้าหมายเอาไว้ว่า ตัวปฏิกริยาที่จะเลือกมาใช้ในมาตรฐานวัดจริงจะเลือกมาเพียง 8 ปฏิกริยาเท่านั้น เพราะข้อจำกัดในด้านความยาวของมาตรฐานวัด เมื่อนำไปใช้กับการกระทำต่าง ๆ จำนวนมาก ข้อพิจารณานี้ประกอบกับข้อพิจารณาที่ว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสลับซับซ้อนทางความคิดน้อยที่สุดในบรรดากลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่ม คำตอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก็จะไม่สลับซับซ้อน อันเป็นการยากต่อการเลือกปฏิกริยาเพียง 8 ปฏิกริยา

ชั้นที่ห้า การวิเคราะห์องค์ประกอบล่ากคำตอบของนักเรียนกระทำโดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (Statistical Package for Social Science; Nie, Hull, Jenkins, Steinbrenner, & Bent, 1975) โปรแกรมที่ใช้คือโปรแกรมองค์ประกอบแบบพีแอลสอง (PA₂) และหมุนแกนโดยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax) ข้อมูลที่ป้อนเข้าเครื่อง

คอมพิวเตอร์สำหรับปฏิกิริยาที่เป็นลบ เช่น โกรธ ผ่านการกลับให้คะแนนเช่น 7 กลับเป็น 1, 6 กลับเป็น 2 เป็นต้น ก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบข้อมูลทั้งหมดมีโครงสร้างในลักษณะ 29 ปฏิกิริยา x 10 การกระทำ x 47 ผู้ตอบ แต่การวิเคราะห์องค์ประกอบปฏิบัติต่อข้อมูลเหล่านี้โดยยึดปฏิกิริยาเป็นมิติหลักเพียงมิติเดียว ข้อมูลที่วิเคราะห์จึงมีคำตอบสำหรับแต่ละปฏิกิริยา 470 คำตอบ ทั้งนี้เพราะการวิเคราะห์องค์ประกอบทำด้วยวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์หามาตรวัดปฏิกิริยามากกว่าจะวิเคราะห์การกระทำหรือผู้ตอบ แนวการวิเคราะห์เช่นนี้เหมือนกับแนวที่ใช้วิเคราะห์มาตราจำแนกความหมาย (Osgood et al, 1957)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลังจากหมุนแกนด้วยวิธีแวนซ์

ปฏิบัติการ	องค์ประกอบที่ 1	องค์ประกอบที่ 2	องค์ประกอบที่ 3	h^2
1 ตีใจ	(.72)	.31	.07	.62
2 โกรธ	.36	.59	.02	.48
3 ยกย่องชมเชย	(.76)	.33	.08	.69
4 เสียใจ	.40	.55	...	.47
5 ไว้วางใจ	.68	.31	.12	.57
6 หวาดกลัว	.16	.38	.03	.17
7 คบหาเป็นมิตร	.69	.32	.08	.59
8 ตาหนี	.28	(.63)	.15	.50
9 ภูมิใจ	(.78)	.27	.11	.70
10 ดูหมิ่นเหยียดหยาม	.23	(.62)	.18	.47
11 ให้กำลังใจ	(.72)	.27	.10	.61
12 คัดค้าน	.42	(.60)	.01	.54
13 เห็นใจ	.60	.23	.28	.50
14 รำคาญ	.25	(.62)	.24	.50
15 สันับสนุน	.68	.36	.12	.61
16 ฟ้องร้อง	.25	(.66)	.18	.53
17 ชื่นชมยินดี	(.78)	.28	.19	.73
18 รังเกียจ	.35	(.61)	.18	.52
19 เห็นด้วย	(.79)	.30	.12	.72
20 ลงโทษ	.32	.59	.30	.54
21 พอใจ	(.70)	.28	.26	.64
22 สลับแย้ง	.20	.54	.43	.52
23 อยากเป็นมิตร	.64	.26	.23	.53

ปฏิกิริยา	องค์ประกอบที่ 1	องค์ประกอบที่ 2	องค์ประกอบที่ 3	h^2
24 เยาะเย้ย	.13	.50	.41	.43
25 ให้อภัย	.36	.10	.49	.38
26 เกลียดซัง	.24	.58	.35	.51
27 หลีกเลี่ยง	.23	.56	.05	.36
28 เลิกคบหาเป็นมิตร	.28	.54	.17	.40
29 เคঁร้ำสลดใจ	.12	.45	.05	.22
ร้อยละของความแปรปรวนทั้งสิ้น	43.54	6.38	1.97	51.90
ร้อยละของความแปรปรวนร่วม	83.90	12.30	3.80	100.00

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า มีองค์ประกอบปรากฏออกมาสามองค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 เมื่อพิจารณาเฉพาะปฏิกิริยาที่มีค่าของน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบไม่ต่ำกว่า .70 จะมีปฏิกิริยาเข้าเกณฑ์นั้น 7 ปฏิกิริยา คือ ตีใจ ยกย่องชมเชย ภูมิใจ ให้กำลังใจ ชื่นชมยินดี เห็นด้วยและพอใจ องค์ประกอบนี้เรียกว่า "ปฏิกิริยาทางบวก" องค์ประกอบที่ 2 เมื่อพิจารณาเฉพาะปฏิกิริยาที่มีค่าของน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบไม่ต่ำกว่า .60 จะมีปฏิกิริยาเข้าเกณฑ์นี้ 6 ปฏิกิริยา คือ ตำหนิ ตูหมิ่นเหยียดหยาม คัดค้าน รำคาญ ฟ้องร้อง และรังเกียจ องค์ประกอบนี้อาจเรียกได้ว่าเป็น "ปฏิกิริยาทางลบ" ส่วนองค์ประกอบที่ 3 มีปฏิกิริยาที่สัมพันธ์ของน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบใกล้เคียงค่า .50 เพียงปฏิกิริยาเดียวคือให้อภัย และชื่อที่เหมาะสมที่จะเรียกองค์ประกอบนี้ก็คือ "ปฏิกิริยาไม่เอาเรื่อง"

ขั้นที่หก เลือกคำปฏิกริยามาใช้ในขั้นสุดท้าย อาศัยวิธีการดังนี้คือ ประการแรกองค์ประกอบที่จะคงไว้สำหรับการ เลือกตัวปฏิกริยามาใช้ควรมีตัวปฏิกริยาที่มีน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบในระดับที่น่าพอใจอย่างน้อย 3 ปฏิกริยา จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบที่สามมีตัวปฏิกริยาที่มีค่าน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบในระดับที่น่าพอใจ เพียงปฏิกริยาเดียวคือ 'ให้อภัย' องค์ประกอบนี้จึงถูกตัดออกไปจากการพิจารณาขั้นต่อไป ประการที่สององค์ประกอบที่เหลืออีก 2 องค์ประกอบมีตัวปฏิกริยาที่มีค่าของน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบในระดับที่น่าพอใจในอัตราส่วน 7 ต่อ 6 แต่เนื่องจากองค์ประกอบที่หนึ่งอธิบายความแปรปรวนร่วมได้ถึงร้อยละ 83.9 ขณะที่องค์ประกอบที่สองอธิบายได้เพียงร้อยละ 12.3 การเลือกตัวปฏิกริยามาใช้ จึงควรเน้นองค์ประกอบที่หนึ่งมากกว่า ข้อพิจารณานี้ประกอบกับข้อพิจารณาแรก ทำให้มีการตัดสินใจที่จะเลือกตัวปฏิกริยาจากองค์ประกอบที่หนึ่ง 5 ตัว และองค์ประกอบที่สองอีก 3 ตัว

ประการที่สาม การเลือกตัวปฏิกริยาจากองค์ประกอบที่หนึ่ง 5 ตัวทำโดยการนำคำปฏิกริยาทั้ง 7 ตัวมา เรียงลำดับตามค่าของน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย ซึ่งได้ดังนี้คือ เห็นด้วย (.79) ภูมิใจ (.78) ชื่นชมยินดี (.78) ยกย่องชมเชย (.76) ให้กำลังใจ (.72) ดีใจ (.72) และพอใจ (.70) พิจารณาตามความหมายปฏิกริยาชื่นชมยินดี ยกย่องชมเชย มีความหมายร่วมกันมาก จึงเลือกเอาปฏิกริยาให้กำลังใจซึ่งอยู่อันดับถัดไปแทนปฏิกริยายกย่องชมเชย ส่วนอีกปฏิกริยาหนึ่งคือคบหาเป็นมิตร แม้จะมีค่าน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบเพียง .69 แต่เป็นปฏิกริยาที่มีพื้นฐานมาจากมาตราแม่กพดกรรม ซึ่งหากนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ก็คาดว่าจะ เป็นประโยชน์ไม่น้อย จึงได้นำปฏิกริยาคบหาเป็นมิตรมาใช้ และตัดปฏิกริยาดีใจและพอใจออกไป

ประการที่สี่ การเลือกตัวปฏิกริยาจากองค์ประกอบที่สอง 3 ตัว ทำโดยการนำคำปฏิกริยาทั้ง 6 มา เรียงลำดับตามค่าของน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย ซึ่งได้ดังนี้คือ ฟ้องร้อง (.66) ต่ำหนิ (.63) รำคาญ (.62) ดุหมั่นเหี้ยมหยาม (.62) รังเกียจ (.61) และคัดค้าน (.60) การเลือกทำโดยเลือกตัวปฏิกริยาที่มีน้ำหนักสูงตามลำดับ เลือกได้ 2 ตัวแรกคือ ฟ้องร้อง และต่ำหนิก่อน ส่วนรำคาญและดุหมั่นเหี้ยมหยาม ซึ่งมีน้ำหนักเท่ากัน เมื่อนำมาพิจารณาคู่กันก็พบว่า ปฏิกริยาดุหมั่นเหี้ยมหยามมีความหมายที่อาจมีนัยที่ไม่ดี

ต่อผู้แสดงได้ (คล้ายกับ ปฏิกริยา อิจจา และนิทา ที่ตัดทิ้งไปตอนแรก) จึงเลือกปฏิกริยา
ราคาณาเข้าในครั้งนี่

โดยสรุปมาตรฐานขั้นสุดท้ายที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยตัวปฏิกริยา 8 ตัว ขึ้นข่มยินดี ภูมิใจ
ให้กำลังใจ เห็นด้วย คบหาเป็นมิตร ต่ำหนิ ราคาณิ ฟ้องร้อง ปฏิกริยา 5 ตัวแรก เป็นปฏิกริยา
ทางบวก ปฏิกริยา 3 ตัวหลัง เป็นปฏิกริยาทางลบ ในการนำไปใช้จริง เพื่อให้ได้รูปเล่มที่พอเหมาะ
ผู้ตอบไม่เกิดความเบื่อหน่าย สนใจในการตอบ และเพื่อให้ง่ายสำหรับผู้ตอบในการตัดสินใจ
คณะผู้วิจัยจึงได้ลดจำนวนตัว เลขให้ เลือกตอบสำหรับแต่ละปฏิกริยาในระดับที่ไม่มากไม่น้อยคือ
5 ตัวเลือก มาตรฐานวัดที่นำไปใช้จริงจึงมีลักษณะดังปรากฏข้างล่างนี้

การกระทำ : การข่มขู่ต่อต้านกฎหมายที่คิดว่าไม่ชอบธรรม							ข้าพเจ้า.....						
จะ	2	1	0	-1	-2	จะไม่ขึ้นข่มยินดี	จะ	2	1	0	-1	-2	จะไม่คบหา เป็นมิตร
จะ	2	1	0	-1	-2	จะไม่ภูมิใจ	จะ	2	1	0	-1	-2	จะไม่ต่ำหนิ
จะ	2	1	0	-1	-2	จะไม่ให้กำลังใจ	จะ	2	1	0	-1	-2	จะไม่ราคาณา
จะ	2	1	0	-1	-2	จะไม่เห็นด้วย	จะ	2	1	0	-1	-2	จะไม่ฟ้องร้อง

ในการตอบผู้ตอบได้รับการชี้แจงให้พิจารณาการกระทำแต่ละอย่างว่า เป็นการกระทำ
ของผู้อื่น แล้วพิจารณาตัวปฏิกริยาแต่ละตัวว่าจะมีหรือจะไม่มีปฏิกริยาเช่นนั้น และให้เขียนวงกลม
ล้อมรอบตัวเลขที่เลือกเพียงตัวเดียวในแต่ละปฏิกริยา โดยตัวเลือก 5 ตัวนั้นใช้แทนความรู้สึกที่
ผู้ตอบประสงค์จะตอบดังนี้

2 = จะ เกิดความรู้สึกหรือปฏิกริยาแน่ ๆ

1 = อาจ จะ เกิดความรู้สึกหรือปฏิกริยา

0 = ไม่ แน่ใจ

-1 = อาจ จะ ไม่ เกิดความรู้สึกหรือปฏิกริยา

-2 = จะ ไม่ เกิดความรู้สึกหรือปฏิกริยาแน่ ๆ

การทดลองใช้มาตร วัดปฏิกิริยาจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการ เมืองของผู้อื่น

ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดปฏิกิริยาจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการ เมืองของผู้อื่นทั้ง 2 ฉบับ จำนวนฉบับละ 18 ข้อไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุระหว่าง 13-15 ปี ของโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย และโรงเรียนนาแกลำมาศคีรีวิทยา จังหวัดนครพนม โรงเรียนละ 21 คน โดยให้นักเรียนโรงเรียนปิยะมหาราชาลัยตอบมาตรวัดฉบับที่ 1 และโรงเรียนนาแกลำมาศคีรีวิทยาตอบมาตรวัดฉบับที่ 2 จากนั้นเว้นระยะ 1 สัปดาห์ แล้วจึงนำมาตรวัดทั้ง 2 ฉบับ ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเดิมอีกครั้งหนึ่ง โดยให้นักเรียนแต่ละคนตอบมาตรวัดฉบับเดียวกับที่เคยตอบครั้งแรก และในการตอบแต่ละครั้งผู้วิจัยได้ให้นักเรียนประเมินความถูกต้องของการกระทำที่เขามีปฏิภานนั้นว่า เป็นการกระทำที่ถูกต้องเพียงใด เพื่อความสะดวกในการหาความตรงของมาตรวัดด้วย จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์หาคุณภาพของมาตรวัด

คุณภาพของมาตรวัด

ก. ความเที่ยงของมาตรวัด

ประเมินหาความเที่ยงของมาตรวัดโดยวิธีการทดสอบซ้ำ (Retest Method) หาค่าสัมประสิทธิ์ของความคงที่ (Coefficient of Stability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของกลุ่มในการทดสอบครั้งหนึ่ง และสองของมาตรวัดแต่ละฉบับตามวิธีการของเพียร์สัน (Pearson-Product Moment Correlation Coefficient) ค่าที่ได้ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงค่าความเที่ยงของมาตรวัดจำแนกตามรายปฏิบัติการ

มาตร	ชื่นชมยินดี	ภูมิใจ	ให้กำลังใจ	เห็นด้วย	คบหา เป็นมิตร	ตำหนิ	รำคาญ	ฟ้องร้อง	พิสัย
ฉบับที่ 1	.83	.83	.82	.84	.81	.79	.78	.79	.78-.84
ฉบับที่ 2	.85	.86	.87	.86	.81	.75	.67	.60	.60-.87

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า คะแนนปฏิบัติการจริยธรรมแต่ละปฏิบัติการของกลุ่มตัวอย่าง ในการทดสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 นั้นมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง คือ ฉบับที่ 1 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .78-.84 และฉบับที่ 2 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .60-.87 จึงนับได้ว่ามาตรวัดทั้ง 2 ฉบับมีค่าของความเที่ยงอยู่ในระดับที่น่าพอใจ และสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

ข. ความตรงของมาตรวัด

ความตรงของมาตรวัดพิจารณาได้เป็น 2 ชนิดคือ ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)

ความตรงตามเนื้อหาของข้อความที่บ่งชี้พฤติกรรมทางการเมืองนี้ พิจารณาได้จากการผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (รายละเอียดในภาคผนวก ค) จำนวน 8 ท่าน และจากที่ประชุมในการสัมมนาเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรม กล่าวคือในขั้นแรกผู้วิจัยและคณะวิจัยภาควิชาจิตวิทยา ได้ทำการรวบรวม และคัดเลือกลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง จำนวน 18 ลักษณะ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 8 ท่านพิจารณาแก้ไข จากนั้นจึงได้สร้างข้อความที่บ่งชี้ถึงพฤติกรรมทางการเมืองจำนวน 36 การกระทำ โดยมีอาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา จำนวน 3 ท่าน ให้ความเห็นชอบได้แก่ คำสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชชาวุธ รองคำสตราจารย์ ดร.พรพรหมพิพย์ ศิริวรรณคุณ และผู้ช่วยคำสตราจารย์ ดร.ธีระพร อูวรรณโณ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา และให้ความเห็นชอบในการสร้างข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองทั้งหมด

ความตรงตามสภาพเนื่องจากการศึกษาในด้านปฏิริยาจริยธรรมนี้ เป็นการศึกษาแนวคิดทางจริยธรรมซึ่งเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับ พฤติกรรมที่ดี-ไม่ดี ถูก-ไม่ถูก ควร-ไม่ควร และวิธีหนึ่งที่จะหาความตรงตามสภาพของมาตรวัดนี้ว่ามาตรวัดนี้สามารถที่จะวัดได้จริงหรือไม่ ซึ่งได้ใช้วิธีการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนปฏิริยาจริยธรรมที่ได้จากมาตรวัดปฏิริยากับเกณฑ์คือคะแนนที่ได้จากการประเมินความถูกต้องของพฤติกรรมทางการเมืองแต่ละพฤติกรรม ซึ่งได้กระทำในเวลาเดียวกัน ค่าที่ได้ปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงค่าความตรงของมาตรวัดจำแนกรายปฏิริยา

มาตร	ชื่นชมยินดี	ภูมิใจ	ให้กำลังใจ	เห็นด้วย	คบหาเป็นมิตร	ตำหนิ	ร่ำค้าญ	ฟ้องร้อง	พิลี่ย
ฉบับที่1ครั้งที่1	.86	.85	.85	.86	.83	.83	.82	.82	.82-.86
ฉบับที่1ครั้งที่2	.81	.81	.82	.81	.82	.73	.70	.59	.59-.81
ฉบับที่2ครั้งที่1	.85	.84	.84	.85	.85	.85	.82	.79	.79-.85
ฉบับที่2ครั้งที่2	.84	.85	.84	.84	.77	.73	.69	.59	.59-.85

ผลจากการหาค่าความสัมพันธ์ของคะแนนปฏิริยาจริยธรรมกับคะแนนที่ได้จากการประเมินความถูกต้องของการกระทำในมาตรวัด ฉบับที่ 1 ในการทดสอบครั้งที่ 1 อยู่ระหว่าง .82-.86 มาตรวัดฉบับที่ 1 การทดสอบครั้งที่ 2 พบว่าอยู่ระหว่าง .59-.81 และมาตรวัดฉบับที่ 2 การทดสอบครั้งที่ 1 อยู่ระหว่าง .79-.85 มาตรวัดฉบับที่ 2 การทดสอบครั้งที่ 2 อยู่ระหว่าง .59-.85 ซึ่งนับได้ว่ามีความตรงอยู่ในระดับสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปฏิริยาจริยธรรมแต่ละปฏิริยาให้ผลการวัดที่สอดคล้องกับการประเมินความถูกต้องของพฤติกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับที่น่าพอใจ นั่นคือมาตรวัดปฏิริยาจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองนี้สามารถที่จะวัดได้จริงตามวัตถุประสงค์ที่สร้างขึ้น

ค. ความเทียบเคียงกันของมาตรวัดปฏิริยาจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองทั้ง 2 ชุด (Equivalence)

เนื่องจากมาตรวัดนี้ได้สร้างขึ้นมาเป็น 2 ชุดเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและสามารถที่จะใช้แทนกันได้ จึงได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงกันของมาตรวัดนี้โดยการเอาคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบในมาตรวัดฉบับที่ 1 และคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบในมาตรวัดฉบับที่ 2 มาหาความสัมพันธ์ในการทดสอบแต่ละครั้ง โดยวิธีการของเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation Coefficient) ค่าของความสัมพันธ์ที่ได้ปรากฏในตารางดังต่อไปนี้คือ

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของมาตรวัดฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 เป็นรายปฏิบัติ

มาตร	ชื่นชมยินดี	ภูมิใจ	ให้กำลังใจ	เห็นด้วย	คบหาเป็นมิตร	ตำหนิ	รำคาญ	ฟ้องร้อง	พิสัย
การทดสอบครั้งที่ 1	.81	.80	.80	.82	.83	.82	.77	.75	.75-.83
การทดสอบครั้งที่ 2	.84	.83	.84	.83	.80	.80	.79	.79	.79-.84

ผลการหาความสัมพันธ์ของมาตรวัดทั้งสองฉบับ พบว่าเนื้อหาของมาตรวัดฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 มีลักษณะเท่าเทียมกัน สามารถใช้เป็นมาตรวัดคู่ขนานได้ และคะแนนของกลุ่มตัวอย่างทั้งที่ตอบมาตรวัดฉบับที่ 1 และมาตรวัดฉบับที่ 2 สามารถนำมาวิเคราะห์ทางสถิติร่วมกันได้

มาตรวัดปฏิบัติจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองทั้งสองฉบับ มีความเที่ยงตรง และความเท่าเทียมกันอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่ามาตรวัดทั้ง 2 ฉบับ มีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ลอบถามปฏิบัติจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อพฤติกรรมทางการเมืองของผู้อื่นได้

วิธีการดำเนินงานและขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และผู้อำนวยการคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาและประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำหนังสือขอความ

ร่วมมือไปติดต่อนัดหมายกับโรงเรียนที่ผู้วิจัยเลือกไว้ตามภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อทราบเวลาที่แน่นอนที่ทางโรงเรียนกำหนดให้ สิ้นนามาตรวัดไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองภูมิภาคละ 1-2 สัปดาห์ ซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2525 จนถึงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2525 รวมเวลาทั้งสิ้นประมาณ 2 เดือน มีขั้นตอนในการเก็บข้อมูลดังนี้

1. อธิบายวัตถุประสงค์ของการทำมาตรวัด และประโยชน์ที่จะได้รับเพื่อให้นักเรียนเข้าใจความสำคัญของการวิจัย และตั้งใจทำมาตรวัดมากขึ้น
2. แจกมาตรวัดให้นักเรียนคนละ 1 ฉบับ โดยแจกสลับกันระหว่างฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 ไปเรื่อย ๆ โดยให้จำนวนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับมาตรวัดฉบับที่ 1 มีเท่ากับผู้ที่ได้รับฉบับที่ 2
3. ผู้วิจัยอ่านคำสั่ง และคำชี้แจงในการตอบมาตรวัดให้นักเรียนฟัง โดยเน้นว่ามาตรวัดนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด นักเรียนไม่ต้องเขียนชื่อ ตอบอย่างตั้งใจ และตอบตามความเป็นจริง ก่อนลงมือทำให้นักเรียนซักถามกรณีที่ไม่เข้าใจ เมื่อเข้าใจดีแล้วจึงให้ลงมือทำให้เสร็จภายในเวลา 1 ชั่วโมงโดยประมาณ
4. สำหรับครูผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนในการแจกมาตรวัด แก่คณะครูในโรงเรียน และรวบรวมส่งคืนผู้วิจัยตามกำหนดที่นัดหมาย
5. สำหรับผู้ปกครอง ในกรณีที่ผู้ปกครองมาตามที่กำหนดนัดหมายได้ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเช่นเดียวกับนักเรียน ส่วนกรณีกับทางโรงเรียนไม่สามารถติดต่อนัดหมายกับผู้ปกครองได้ ผู้วิจัยใช้วิธีฝากมาตรวัดไปกับนักเรียนที่ได้ทำมาตรวัดนี้แล้ว เพื่อนำไปชี้แจงและอธิบายวิธีทำให้ผู้ปกครองทราบ แล้วให้ทางโรงเรียนรวบรวมส่งคืนผู้วิจัยภายในเวลา 1 สัปดาห์

การสกัดกระทำกับข้อมูล

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของมาตรวัด หากพบว่าฉบับใดมีคำตอบที่ไม่ครบสมบูรณ์มากกว่า 2 ข้อขึ้นไปก็จะคัดมาตรวัดฉบับนั้นออกไป ผลปรากฏว่าได้มาตรวัดที่จะนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 2835 ชุด

2. นำมาตรวจวัดมาตรวจให้คะแนน โดยการให้คะแนนกระทำดังนี้คือ คำตอบ 2, 1, 0, -1, -2, คิดเป็นคะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ คะแนนดังกล่าวให้เหมือนกัน ทั้งปฏิกริยาจริยธรรมทางบวก และปฏิกริยาจริยธรรมทางลบ เพราะในการวิเคราะห์แยกวิเคราะห์ปฏิกริยาทั้งสองเป็นอิสระจากกัน
3. ลงรหัสที่ใช้แทนคำตอบในมาตรวัดในแบบฟอร์มลงรหัส (Data coding form)
4. บันทึกรหัสของข้อมูลลงในม้วนเทปสำหรับวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
5. เกี่ยวกับข้อมูลที่ใช้ได้แต่ไม่สมบูรณ์ไม่เกิน 2 ข้อนั้น ใช้วิธีให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 6 คน ถ้ามีคนใดคนหนึ่งตอบไม่สมบูรณ์ ก็จะเอาข้อมูลที่สมบูรณ์ในกลุ่มนั้นมาหาค่าฐานนิยม (Mode) แล้วใช้ค่าฐานนิยมนี้แทนข้อมูลของข้อที่ขาดหายไป แต่ในกรณีที่ฐานนิยมมี 2 ค่า ก็จะเลือกค่าที่ใกล้เคียงกับค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) มากกว่าแทน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด กล่าวคือใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Sciences : SPSS) คำานวณและวิเคราะห์ค่าต่อไปนี้

1. คำนวณค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนปฏิกริยาจริยธรรมแต่ละพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และของแต่ละกลุ่มบุคคลซึ่งจำแนกตามตัวแปรต้นทั้ง 6 ตัวแปร
2. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตามตัวแปรต้น โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance) ทั้งนี้ก่อนการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวได้มีการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของค่าความแปรปรวน (Homogeneity of Variance) ของกลุ่มต่าง ๆ ด้วยวิธีการของบาร์ทเลตต์ บอกซ์ (Bartlett-Box)

หากพบว่าความแปรปรวนในข้อการกระทำนั้น ๆ ไม่มีความเป็น เอกพันธ์ ($P \leq .05$)

การพิจารณาระดับความมีนัยสำคัญจะต้องปรับค่าวิกฤตของ F (F-critical) ใหม่ กล่าวคือ จะปรับค่า F (ตาราง) จาก $F_{(1-\alpha), K-1, N-K}$ เป็น $F_{(1-\alpha), 1, N-K}$ เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Glass and Stanley, 1970 : 368-376)

3. ในกรณีพบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ตามตัวแปรต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป จะทำการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Sheffé) เพื่อทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่

4. การแปลความหมายของคะแนนที่ได้จากการคำนวณ คะแนนปฏิภரியาลริธรรมทางบวกจะมีพิสัยอยู่ระหว่าง 5-25 ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งพิสัยที่ได้ออกเป็น 5 ระดับ และได้ให้ความหมายดังนี้

คะแนน	5 - 7.50	หมายถึง	จะไม่มีปฏิภரியาลริธรรมทางบวกแน่ ๆ
คะแนน	7.51-12.50	หมายถึง	อาจจะไม่มีปฏิภரியาลริธรรมทางบวก
คะแนน	12.51-17.50	หมายถึง	ตัดสินใจไม่ได้ว่าจะมีหรือไม่มีปฏิภரியาลริธรรมทางบวก
คะแนน	17.51-22.50	หมายถึง	อาจจะมีปฏิภரியาลริธรรมทางบวก
คะแนน	22.51-25.00	หมายถึง	จะมีปฏิภரியาลริธรรมทางบวกแน่ ๆ

ส่วนคะแนนปฏิภரியาลริธรรมทางลบนั้นมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 3-15 ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนที่ได้ออกเป็น 5 ระดับ และได้ให้ความหมายดังนี้

คะแนน	3.00 - 4.50	หมายถึง	จะไม่มีปฏิริยาจริยธรรมทางลบแน่ ๆ
คะแนน	4.51 - 7.50	หมายถึง	อาจจะไม่มีปฏิริยาจริยธรรมทางลบ
คะแนน	7.51-10.50	หมายถึง	ตัดสินใจไม่ได้ว่าจะมีหรือไม่มีปฏิริยาจริยธรรม ทางลบ
คะแนน	10.51-13.50	หมายถึง	อาจจะมีปฏิริยาจริยธรรมทางลบ
คะแนน	13.51-15.00	หมายถึง	จะมีปฏิริยาจริยธรรมทางลบแน่ ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย